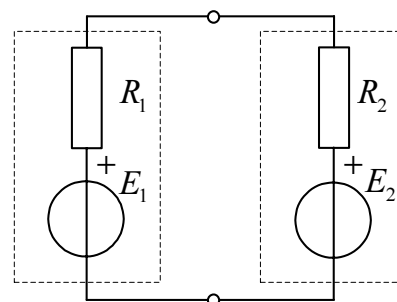

I област

1. Реални напонски генератор електромоторне силе $E_1 = 20 \text{ V}$ и унутрашње отпорности $R_1 = 1 \Omega$ и реални напонски генератор непознате електромоторне силе E_2 и унутрашње отпорности $R_2 = 0,5 \Omega$ везани су у коло као на слици 1. Израчунати електромоторну силу E_2 при којој је снага коју прима други реални напонски генератор (E_2, R_2) максимална.

- Решење:
- a) $E_2 = 10 \text{ V}$
  - b) $E_2 = 5 \text{ V}$
  - c) $E_2 = -5 \text{ V}$
  - d) $E_2 = -10 \text{ V}$
  - e) ниједан одговор није тачан

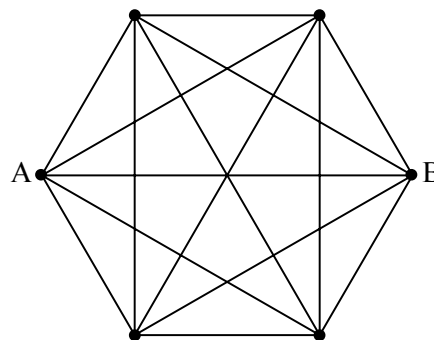

Слика 1.

I област

2. Дата је отпорничка мрежа приказана на слици 2. Одредити еквивалентну отпорност између тачака А и В ако се зна да је отпорност сваке гране мреже R .

- Решење:
- a) $R_{AB} = \frac{4R}{3}$
  - b) $R_{AB} = R$
  - c) $R_{AB} = \frac{R}{2}$
  - d) $R_{AB} = \frac{R}{3}$
  - e) ниједан одговор није тачан

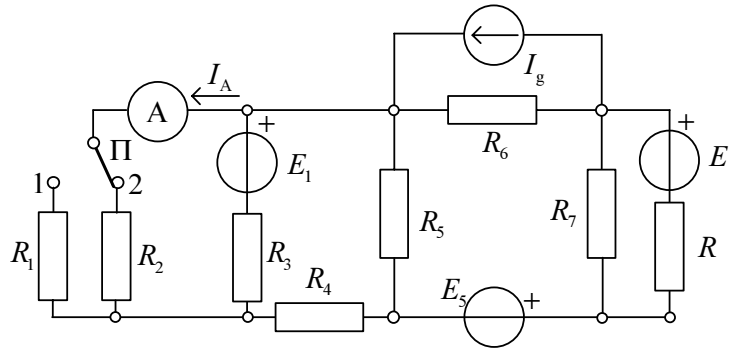

Слика 2.

II област

3. За електрично коло приказано на слици 3 је познато: $R_1 = 20\Omega$ и $R_2 = 10\Omega$. Електромоторна сила E може да се мења. У случају када је преклопник у положају 1 при $E = 0$ амперметар А показује струју $I_A = 1\text{ A}$ а при $E = 1\text{ V}$ амперметар показује струју $I'_A = 1,2\text{ A}$. Када се преклопник пребаца у положај 2, при $E = 3\text{ V}$ амперметар показује струју $I''_A = 2,4\text{ A}$. Одредити показивање амперметра при $E = 5\text{ V}$ (преклопник је у положају 2).

- Решење: а) $I'''_A = 0,9\text{ A}$
 б) $I'''_A = 1,2\text{ A}$
 в) $I'''_A = 3\text{ A}$
 г) $I'''_A = 2,2\text{ A}$
 д) ниједан одговор није тачан

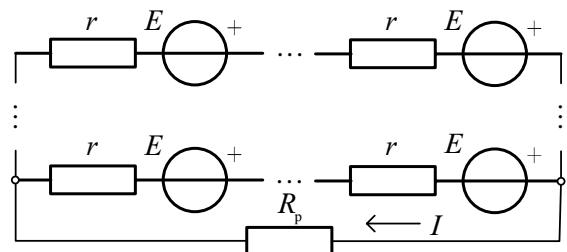

Слика 3.

II област

4. Електромоторна сила акумулатора је $E = 12\text{ V}$ а његова унутрашња отпорност $r = 1,5\Omega$. Таквих $N = 36$ акумулатора подељено је на p група. Унутар сваке групе акумулатори су везани на ред, па затим те групе међу собом паралелно и прикључене на пријемник отпорности $R_p = 9\Omega$ као што је приказано на слици 4. Одредити ону струју пријемника I која има највећу вредност.

- Решење: а) $I = 9,8\text{ A}$
 б) $I = 9,6\text{ A}$
 в) $I = 9,4\text{ A}$
 г) $I = 9,2\text{ A}$
 д) ниједан одговор није тачан

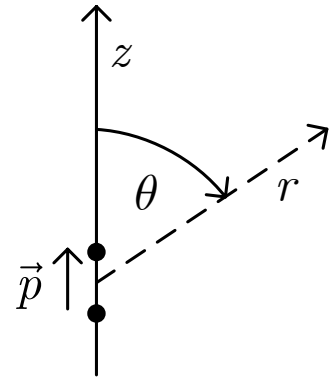

Слика 4.

III област

5. Електростатички дипол је смештен вакууму у координатном почетку Декартовог система тако да му је електрични момент $\vec{p} = p \vec{i}_z$. Потенцијал овог дипола је дат изразом $V = \frac{p \cos \theta}{4\pi\epsilon_0 r^2}$, где су r и θ сферне координате приказане на слици 5. Одредити израз за вектор јачине електричног поља овог дипола на z -оси.

- Решење:
- a) $\vec{E} = \frac{p}{2\pi\epsilon_0 z^2} \vec{i}_z$
  - b) $\vec{E} = \frac{p \cos \theta}{4\pi\epsilon_0 r^3} \vec{i}_z$
  - c) $\vec{E} = \frac{p \sin \theta}{2\pi\epsilon_0 z^3} \vec{i}_z$
  - d) $\vec{E} = \frac{p}{2\pi\epsilon_0 z^3} \vec{i}_z$
  - e) ниједан одговор није тачан

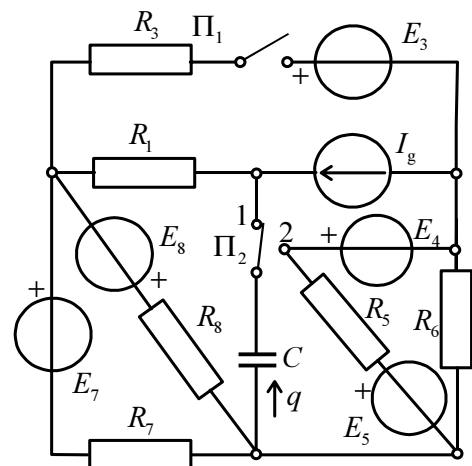

Слика 5.

III област

6. За коло приказано на слике 6 познато је: $R_1 = R_3 = 250 \Omega$, $R_5 = 500 \Omega$, $R_6 = 750 \Omega$, $R_7 = R_8 = 400 \Omega$, $E_3 = 30 \text{ V}$, $E_4 = 20 \text{ V}$ и $I_g = 40 \text{ mA}$. Када се прекидач Π_2 (Π_1 отворен) пребаци из положаја један у положај два, кроз грану са кондензатором $C = 0,5 \mu\text{F}$ протекне количина електрицитета $q = 20 \mu\text{C}$ уз назначени референтни смер на слици. Одредити протеклу количину наелектрисања q_1 кроз грану са кондензатором после затварања прекидача Π_1 , држећи се претходног референтног смера протока q .

- Решење:
- a) $q_1 = 5 \mu\text{C}$
  - b) $q_1 = 10 \mu\text{C}$
  - c) $q_1 = -5 \mu\text{C}$
  - d) $q_1 = -4 \mu\text{C}$
  - e) ниједан одговор није тачан

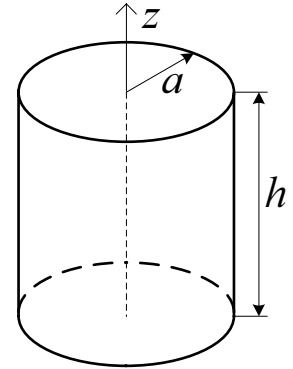

Слика 6.

IV област

7. Усамљени диелектрични цилиндар, полупречника a и висине h , приказан на слици 7, хомогено је поларизован по својој запремини. Познат је вектор поларизације $\vec{P} = -P_0 \vec{i}_z$. Одредити израз за вектор јачине електричног поља у средишту цилиндра када $a \ll h$.

- Решење: а) $\vec{E} = \frac{P_0 a^2}{\epsilon_0 h^2} \vec{i}_z$
 б) $\vec{E} = \frac{2P_0 a^2}{\epsilon_0 h^2} \vec{i}_z$
 в) $\vec{E} = \frac{P_0}{\epsilon_0} \vec{i}_z$
 д) $\vec{E} = \frac{4P_0 a^2}{\epsilon_0 h^2} \vec{i}_z$
 е) ниједан одговор није тачан

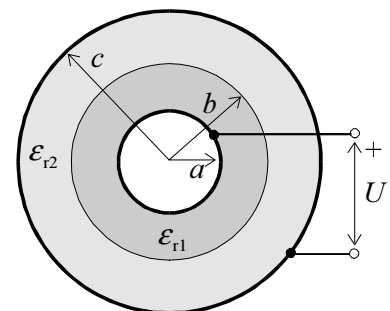

Слика 7.

IV област

8. Полупречник унутрашњег проводника коаксијалног кабла је $a = 20 \text{ mm}$, а унутрашњи полупречник спољашњег проводника је $c = 50 \text{ mm}$. Кабл има два коаксијална слоја диелектрика (слика 8.). Релативне пермитивности унутрашњег и спољашњег слоја диелектрика су $\epsilon_{r1} = 4$ и $\epsilon_{r2} = 3$, респективно, а одговарајуће електричне чврстоће диелектрика су $E_{kr1} = 300 \text{ kV/cm}$ и $E_{kr2} = 200 \text{ kV/cm}$. Колико треба да буде полупречник b раздвојне површи слојева диелектрика да би пробојни напон кабла био највећи.

- Решење: а) $b = 20 \text{ mm}$
 б) $b = 30 \text{ mm}$
 в) $b = 40 \text{ mm}$
 д) $b = 50 \text{ mm}$
 е) ниједан одговор није тачан

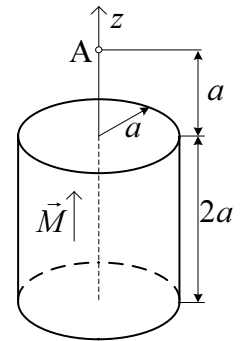

Слика 8.

V област

9. Феромагнетски цилиндар кружног попречног пресека, полупречника a и дужине $2a$, хомогено је намагнетисан тако да је вектор магнетизације $\vec{M}$ паралелан оси цилиндра. Околна средина је ваздух. Одредити вектор јачине магнетског поља у тачки A која се налази на оси цилиндра приказаној на слици 9.

- Решење: а) $\vec{H} = 0,121\vec{M}$
б) $\vec{H} = -0,879\vec{M}$
в) $\vec{H} = -0,121\vec{M}$
г) $\vec{H} = 0,242\vec{M}$
д) ниједан одговор није тачан

Слика 9.

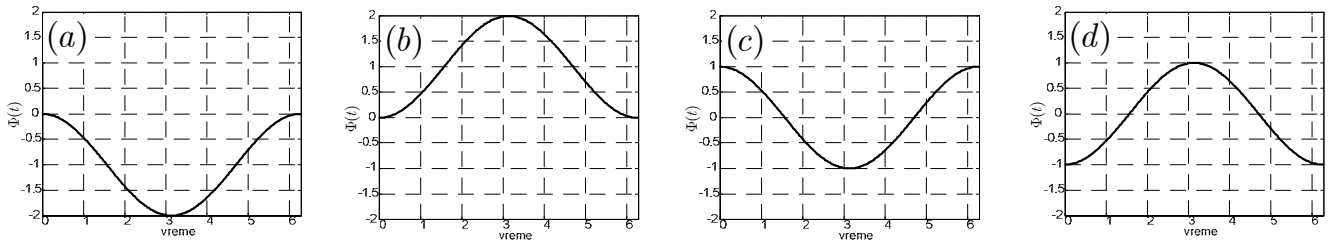
V област

10. Одредити израз за подужну унутрашњу индуктивност веома дугачког, правог проводника кружног попречног пресека, полупречника a и пермеабилности μ .

- Решење: а) $L'_i = \frac{\mu}{4\pi}$
б) $L'_i = \frac{\mu}{8\pi}$
в) $L'_i = \frac{\mu}{8a\pi}$
г) $L'_i = \frac{\mu}{16\pi}$
д) ниједан одговор није тачан

VI област

11. Који од понуђених дијаграма одговара магнетском флуксу $\Phi(t)$ у односу на референтни смер, ако је индукована електромоторна сила коју формира тај флукс $e_{\text{ind}}(t) = \sin(t)$ у интервалу $t \in (0, 2\pi)$ и $e_{\text{ind}}(t) = 0, \Phi(t) = 0$ за $t \notin (0, 2\pi)$.

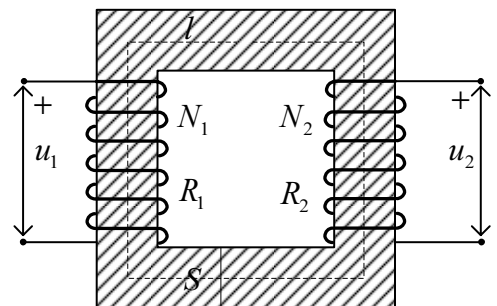

- Решење:
- a)
  - b)
  - c)
  - d)
  - e) ниједан одговор није тачан

VI област

12. За савршени трансформатор са слике познати су бројеви завојака примара и секундара (N_1 и N_2), средњи обим (l), површина попречног пресека (S), пермеабилност феромагнетског језгра које се сматра линеарним (μ) и напон примара, $u_1(t) = U_1 \sqrt{2} \cos \omega t$. Одредити изразе за тренутну вредност напона секундара када је секундар затворен пријемником комплексне импедансе Z . Занемарити отпорност намотаја примара и секундара ($R_1 = R_2 = 0$).

- Решење:
- a) $u_2(t) = -\frac{N_2}{N_1} U_1 \sqrt{2} \cos \omega t$
  - b) $u_2(t) = \frac{N_2}{N_1} U_1 \sqrt{2} \cos \omega t$
  - c) $u_2(t) = -\frac{N_2}{N_1} U_1 \sqrt{2} \sin \omega t$
  - d) $u_2(t) = \frac{N_2}{N_1} U_1 \sqrt{2} \sin \omega t$
  - e) ниједан одговор није тачан

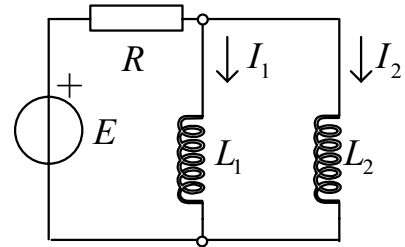

Слика 12.

VII област

13. У коло стане струје приказано на слици 13 познато је: $E = 12 \text{ V}$, $R > 0$ и $L_1 = 2L_2 = L$ (идеалне завојнице и коефицијент спреге $k = 0$). Израчунати однос струја $\lambda = I_1/I_2$ у завојницама.

- Решење:
- a) $\lambda = 1$
  - b) $\lambda = 1/2$
  - c) $\lambda = 2$
  - d) не зависи од L_1, L_2
  - e) ниједан одговор није тачан

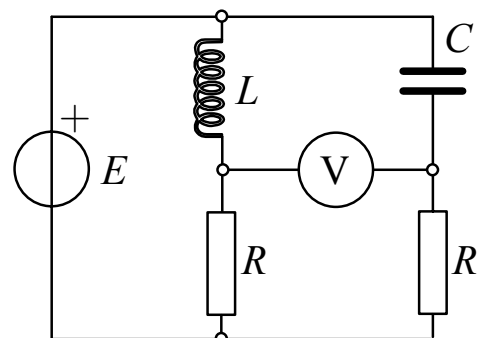

Слика 13.

VII област

14. У колу прстопериодичне струје приказаном на слици 14 је $\omega L = R$. Колика треба да буде импеданса кондензатора $\underline{Z}$ да би идеални волтметар показивао максималну ефективну вредност.

- Решење:
- a) $\underline{Z} = -jR$
  - b) $\underline{Z} = -jR/2$
  - c) $\underline{Z} = -j2R$
  - d) $\underline{Z} = -jR\sqrt{2}$
  - e) ниједан одговор није тачан

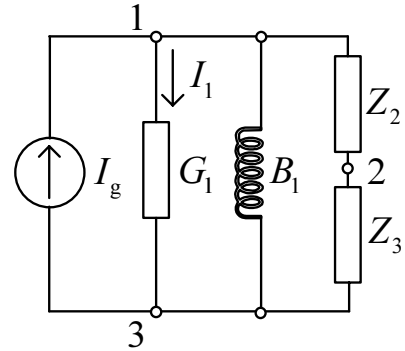

Слика 14.

VIII област

15. У колу простопериодичне струје са слике 15 је познато: $G_1 = 20 \text{ mS}$, $B_1 = -50 \text{ mS}$, $Z_3 = (6 - j8) \Omega$ и $I_1 = (-120 + j160) \text{ mA}$. Привидна снага струјног генератора је $S = 10 \text{ VA}$, а његова активна снага је три пута већа од активне снаге пријемника кондуктансе G_1 . Струја i_{21} фазно предњачи напону u_{13} . Одредити фактор снаге генератора $k = \cos \varphi$.

- Решење: а) $k = \sqrt{2} / 2$
 б) $k = 0,6$
 в) $k = 0,8$
 г) $k = 1$
 д) ниједан одговор није тачан

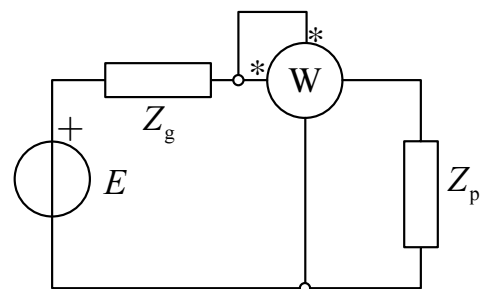

Слика 15.

VIII област

16. У колу простопериодичне струје приказаном на слици 14 је $Z_p = (3 + j4) \Omega$. Колика треба да буде импеданса генератора Z_g да би ватметар показивао максималну вредност.

- Решење: а) $Z_g = (3 - j4) \Omega$
 б) $Z_g = (4 - j3) \Omega$
 в) $Z_g = -j4 \Omega$
 г) $Z_g = 0$
 д) ниједан одговор није тачан

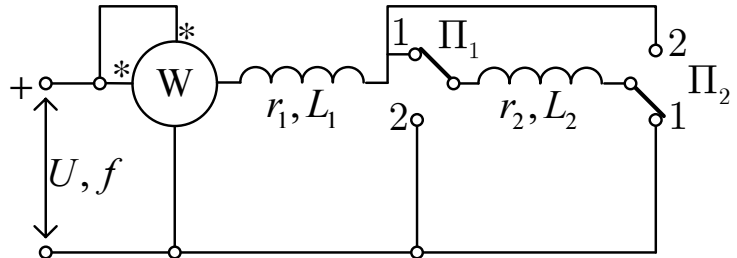
Слика 16.

IX област

17. Коло са два индуктивно спрегнута калема је прикључено на простопериодични напон ефективне вредности $U = 120 \text{ V}$ и фреквенције $f = 50 \text{ Hz}$, као на слици 17. Када су оба преклопника Π_1, Π_2 у положају 1, као на слици, привидна снага кола је $S_1 = 1440 \text{ VA}$ а идеални ватметар показује $P_1 = 864 \text{ W}$. Ако се оба преклопника Π_1, Π_2 пребаце у положај 2, ватметар показује $P_2 = 600 \text{ W}$. Одредити међусобну индуктивност M спрегнутих калемова.

- Решење: а) $M = 1,12 \text{ mH}$
 б) $M = 1,43 \text{ mH}$
 в) $M = 1,73 \text{ mH}$
 г) $M = 1,90 \text{ mH}$
 д) ниједан одговор није тачан

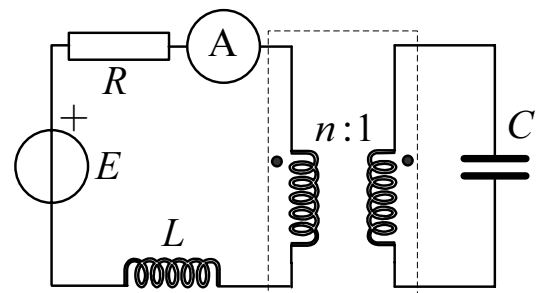

Слика 17.

IX област

18. У колу простопериодичне струје са идеалним трансформатором, код кога је $n = N_1 / N_2$, приказаном на слици 18. Одредити параметар n тако да идеални амперметар показује највећу ефективну вриједност струје. Познато је: $E = 220 \text{ V}$, $R = 20 \Omega$, $\omega L = 4 / (\omega C)$

- Решење: а) $n = 4$
 б) $n = 2$
 в) $n = \sqrt{2}$
 г) $n = 1/2$
 д) ниједан одговор није тачан

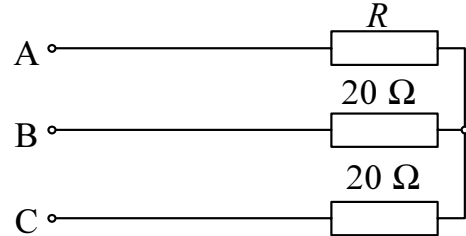

Слика 18.

Х област

19. Симетрични резистивни трофазни пријемник, везан је у звезду и прикључен на симетричну трофазну мрежу директног редоследа, слика 19. Отпорност R у грани А може се мењати у широком опсегу. Одредити однос $k = P_{\max} / P_{\min}$ (однос највеће снаге трофазног потрошача $P_{\max}$ у односу на најмању снагу $P_{\min}$ трофазног потрошача). Ефективна вредност фазних напона је U .

- Решење: а) $k = 1$
 б) $k = 2$
 в) $k = \sqrt{3}$
 г) $k = 4$
 д) ниједан одговор није тачан

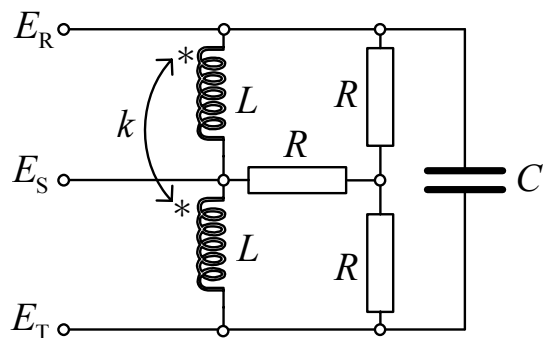

Слика 19.

Х област

20. У колу на слици електромоторне силе трофазног генератора чине симетричан директан систем. Позната је кружна учестаност ω , ефективна вредност линијског (међуфазног) напона генератора U , отпорност R , индуктивност L и сачинилац спреге $|k| \neq 1$. Одредити капацитивност C тако да трофазни генератор предаје само активну снагу.

- Решење: а) $C = \frac{1}{2\omega^2 L(1-k)}$
 б) $C = \frac{1+k}{\omega^2 L(1-k^2)}$
 в) $C = \frac{2+k}{2\omega^2 L(1-k^2)}$
 г) $C = \frac{2+k}{\omega^2 L(1-k^2)}$
 д) ниједан одговор није тачан

Слика 20.